КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

Кафедра англійської філології і філософії мови

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Сергій СОРОКІН
"_____" серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА"

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

освітньо-професійна програма Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад

статус дисципліни нормативна

Форма здобуття освіти **денна / заочна**
Навчальний рік **2024 / 2025**
Семестр **I**
Кількість кредитів ЄКТС **3**
Мова навчання **українська**
Форма підсумкового контролю **іспит**

Київ – 2024

Розробники:
Ваховська Ольга Володимирівна, кандидат філолологічних наук, доцент
Кривенко Ганна Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент

Рецензент(и):
Мінчак Г.Б., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології, Київський національний лінгвістичний університет;
Пініч І.П., кандидат філологічних наук, доцент, кафедра германської і фіно-угорської філології, Київський національний лінгвістичний університет.

Схвалено на засіданні кафедри англійської філології і філософії мови

Протокол № 1 від 01 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри Ізотова Н.П.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології і перекладу

Протокол № 1 від 02 серпня 2024 р.

Голова вченої ради Гнєзділова Я.В.

1. **Мета вивчення навчальної дисципліни:**

Метою викладання навчальної дисципліни "Вступ до мовознавства" є закладення основ теоретичних знань про мову, сприяння свідомому практичному оволодінню іноземними мовами, що вивчаються, а також заохочення студентів до вивчення теоретичних мовних дисциплін.

Курсу "Вступ до мовознавства" належить одне з центральних місць у професійній підготовці філолога, перекладача. Він передує решті філологічних теоретичних курсів (вступ до германського мовознавства, історія англійської мови, теоретична граматика, лексикологія, стилістика, інтерпретація тексту, порівняльна типологія першої іноземної та української мов, загальне мовознавство та курси за вибором з лінгвістики тощо) і практичних аспектів викладання мови (практична фонетика, практична граматика, практика усного і писемного мовлення першої іноземної мови тощо) і формує для них методологічну базу.

2. **Загальний обсяг (**відповідно до робочого навчального плану):

денна форма навчання

3 кредити ЄКТС;
90 год., зокрема:
лекції – **14** год.
практичні заняття – **16** год.
самостійна робота – **60** год.

заочна форма навчання

3 кредити ЄКТС;
90 год., зокрема:
лекції – **2** год.
практичні заняття – **2** год.
самостійна робота – **86** год.

3. **Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни**:

Здобувачі вищої освіти повинні:

3.1. ***Знати*** можливі шляхи розв'язання основних проблем мовознавства, а саме: 1) природа і сутність мови, її функції; 2) зв'язок мови і мовлення, мови і мислення; 3) основні розділи та напрями мовознавства; 4) зв'язок мовознавства з іншими науками; 5) система і структура мови, основні структурно-функціональні рівні мови.

3.2. ***Вміти*** оперувати основними лінгвістичними термінами; пояснювати предмет та завдання мовознавства; розкривати зв'язки мовознавства з іншими гуманітарними науками; обґрунтовувати практичне застосування лінгвістичних знань, умінь і навичок у різних професійних сферах сучасного світу; відрізняти мову і мовлення; класифікувати звуки мови за основними та додатковими ознаками; класифікувати частини мови за основними критеріями; характеризувати сурядні і підрядні словосполучення, види зв'язку слів у них; аналізувати типи речень за різними ознаками; характеризувати типи системних відношень лексичних одиниць (синонімію, антонімію); визначати явища омонімії, паронімії; розрізняти пряме і переносне лексичне значення, а також визначати основні фігури мовлення; пояснювати відмінності між вільними і сталими словосполученнями; визначати типи словників за основними критеріями.

3.3. ***Володіти елементарними навичками*** аналізу і синтезу інформації, презентації отриманих результатів.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мова як універсальний засіб людського спілкування, її природа, сутність і функціонування, її внутрішня будова, походження та закономірності розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: оскільки "Вступ до мовознавства" є першою теоретичною лінгвістичною дисципліною, що вивчається в КНЛУ, то саме вона виступає методологічною базою для інших теоретичних і практичних дисциплін лінгвістичного циклу, а саме: теоретичної фонетики, теоретичної граматики, лексикології, історії англійської мови, стилістики, типології мов, загального мовознавства, практичної фонетики і практичної граматики англійської мови, а також для практичних курсів зазначеної мови.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Мовознавство як наука про мову. Сутність мови, її організація та функціонування. 2. Фонетика і фонологія. 3. Граматика. 4. Лексикологія і лексикографія. 5. Мови світу, їх вивчення та класифікації. Мова і суспільство.

Метою викладання навчальної дисципліни "Вступ до мовознавства" є закладення основ теоретичних знань про мову, сприяння свідомому практичному оволодінню іноземними мовами, що вивчаються, а також заохочення студентів до вивчення теоретичних мовних дисциплін. Курсу "Вступ до мовознавства" належить одне з центральних місць у професійній підготовці філолога, перекладача. Він передує решті філологічних теоретичних курсів (теоретична граматика, теоретична фонетика, лексикологія, історія англійської мови, стилістика, типологія мов, загальне мовознавство) і більшості практичних аспектів викладання мови (практична граматика, практична фонетика, практика англійської мови) і має бути для них методологічною прогнозуючою базою.

Основними завданнями курсу "Вступ до мовознавства" є ознайомлення з основами науки про мову, її природу, сутність, будову, функції, а також оволодіння лінгвістичною термінологією, що створить підґрунтя для подальшого формування професійних і загальнокультурних компетенцій у межах низки теоретичних і практичних мовних дисциплін протягом подальших років навчання.

На вивчення навчальної дисципліни "Вступ до мовознавства" відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

5. Завдання (навчальні цілі):

Завдання, які вирішуються у процесі навчання дисципліни "Вступ до мовознавства", пов'язані з формуванням у студентів першого (бакалаврського) рівня таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.
ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
ЗК 14. *Здатність до здійснення політкоректної та етичної комунікації іноземною мовою з представниками різних соціальних груп та національних культур, усвідомлюючи та поважаючи феномен мультикультурності як важливої ознаки сучасного світу.*
ЗК 15. *Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності, здійснювати творчий науковий пошук.*
ЗК 16. *Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії та прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності.*

Фахові компетентності
ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).
ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).
ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.
ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.
ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
ФК 12. Здатність до організації ділової комунікації.
ФК 13. Здатність сприймати українськомовний та іншомовний (з англійської мови та другої іноземної мови) текст на слух з урахуванням можливих труднощів розуміння усного мовлення (швидкий темп мовлення; фонетичні особливості мовлення, зокрема

акценти, притаманні носіям різних варіантів мови, або особам, які не є носіями мови; лексичні та синтаксичні лакуни в повідомленнях тощо) для здійснення усного послідовного перекладу ділових переговорів і конференцій, синхронного перекладу з англійської мови.

ФК 14. *Знання норм і правил увічливого спілкування в аспекті "чужої" (англомовної) культури, уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови, володіти знаннями про мовні реалії у нерозривному зв'язку з фоновими або екстралінгвістичними знаннями з різних історичних, національно-етнічних, соціально-політичних та культурних аспектів життя країн, мова яких вивчається.*

ФК 15. *Розуміння методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково- дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті і захисту інтелектуальної власності та її результатів; усвідомлення значущості практичної філософії для формування сучасного комунікативного суспільства.*

ФК 16. *Здатність до науково-лінгвістичного мислення, розуміти природу лінгвістичних явищ та процесів, вільно орієнтуватися у науковій лінгвістичній інформації та верифікації наукових концепцій, ефективно й компетентно брати участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, круглих столах, дискусіях, наукових публікаціях) в галузі філології.*

ФК 17. *Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми з опорою на розуміння психологічних закономірностей психічного функціонування людини та міжособистісної комунікації, володіння знаннями про фізіологічні та психічні можливості організму під час практичних занять.*

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми (та / або методи і технології навчання)**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** *(за необхідності)*
Код	**Результат навчання**		
1.1	**знати**: можливі шляхи розв′язання основних проблем мовознавства, а саме: 1) природа і сутність мови, її функції; 2) зв′язок мови і мовлення, мови і мислення; 3) основні розділи та напрями мовознавства; 4) зв′язок мовознавства з іншими науками; 5) система і структура мови, основні структурно-функціональні рівні мови; 6) походження мови; 7) закономірності розвитку мов; 8) виникнення та розвиток письма; 9) мови світу та їх класифікації (генеалогічна, типологічна та інші); 10) функціонування мови в суспільстві.	Комунікативний метод Метод проблемного навчання Метод пошукової роботи Метод інтерактивного навчання	Написання поточних тестів та модульної контрольної роботи Груповий проєкт
2.1	**вміти**: оперувати основними лінгвістичними термінами; пояснювати предмет та завдання мовознавства;	Комунікативний метод Метод проблемного навчання Метод пошукової роботи	Написання поточних тестів та модульної контрольної роботи Груповий проєкт

	розкривати зв′язки мовознавства з іншими гуманітарними науками; обґрунтовувати практичне застосування лінгвістичних знань, умінь і навичок у різних професійних сферах сучасного світу; відрізняти мову і мовлення; класифікувати звуки мови за основними та додатковими ознаками; визначати диференційні та інтегральні ознаки фонем; членувати мовленнєвий потік на фразу, синтагму, такт, звук; визначати фонетичні процеси; характеризувати граматичні значення і критерії виділення різних частин мови в різних мовах світу; визначати морфологічні типи мов; аналізувати граматичні способи синтетичних та аналітичних мов; класифікувати частини мови за основними критеріями; характеризувати сурядні і підрядні словосполучення, види зв′язку слів у них; аналізувати типи речень за різними ознаками; розрізняти актуальне та граматичне членування речень; характеризувати парадигматичні та синтагматичні відношення між мовними одиницями; характеризувати типи системних відношень лексичних одиниць (синонімію, антонімію, гіпо-гіперонімію, відношення частини і цілого); визначати явища полісемії, двозначності, невизначеності, омонімії, паронімії; розрізняти пряме і переносне лексичне значення, а також визначати основні фігури мовлення; пояснювати відмінності між вільними і сталими словосполученнями, характеризувати типи фразеологічних одиниць; характеризувати значення речень за відповідними	Метод інтерактивного навчання	

	критеріями; визначати типи словників за основними критеріями; класифікувати мови світу за різними ознаками; критично оцінювати традиційні й сучасні теорії походження мови та екстралінгвістичні й інтралінгвістичні закони розвитку мов; аналізувати види дофонографічного та фонографічного письма.		
3.1	**Комунікація** Розвивати навички публічних виступів на тему дослідження на наукових семінарах, колоквіумах, конференціях тощо.	Комунікативний метод	Груповий проєкт
4.1	**Автономність та відповідальність** Дотримування принципів автономності і відповідальності як головних орієнтирів у наукових дослідженнях.	Комунікативний метод	Груповий проєкт

7. 1. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання *(необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)*

Результати навчання з дисципліни (код) **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**2.1**	**3.1**	**4.1**
ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	+	+	+	+
ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати	+	+	+	
ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	+	+		
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	+	+	+	
ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	+	+	+	
ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	+	+	+	+
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	+	+	+	+
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію	+	+	+	+

та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють .				
ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	+	+	+	
ПРН 20. *Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих різножанрових текстів.*	+	+	+	+
ПРН 21. *Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.*	+	+	+	+

7.2. Матриця відповідності програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) "Вступ до мовознавства" (Переклад)

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання*: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Інтерактивні методи.	Розробка проєктів, виконання індивідуальних самостійних завдань.
ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати, інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Проблемні методи, інтерактивні методи.	Тестове опитування, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.
ПРН 3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання*: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення. Інтерактивні методи.	Розробка проєктів, виконання індивідуальних самостійних завдань.
ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Опитування, перевірка програмами антиплагіату.

ПРН 7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.	*Загальнонаукові методи теоретич-ного пізнання:* аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення. *Методи навчання:* – групова дискусія.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах.
ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення.	Тестове опитування, усні відповіді, виконання письмових самостійних завдань.
ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах.
ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення. Проблемні методи, інтерактивні методи.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах.
ПРН 16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення. Проблемні методи, інтерактивні методи.	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в групах.
ПРН 20. *Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих різножанрових текстів.*	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:* аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення. *Методи навчання:* – групова дискусія – індивідуальні завдання	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання. Оцінювання роботи студентів в гру-пах.
ПРН 21. *Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних*	*Загальнонаукові методи теоретичного пізнання*: аналіз, синтез,	Розробка проєктів, виконання індивідуальних самостійних завдань.

філологічних питань і власну позицію щодо них як фахівцям, так і широкому загалу; вміти презентувати результати своїх досліджень державною та англійською мовами.	абстрагування, узагальнення. Інтерактивні методи.	

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів**)**
Критерії оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента наведено у таблиці.

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, неаргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки. Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
		0	Відсутність на занятті
2.	Самостійна робота	5	Інноваційний підхід до самостаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем лінгвостилістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання завдань для самостійної роботи за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань. Невиконання завдань.
		0	Відсутність самостійної роботи
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми

		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
		3	50%–74% правильно виконаних завдань, несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо повна інтерпретація фрагментів тексту, 5–6 помилок щодо змісту або форми
		2	50% і нижче правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, невірна інтерпретація фрагментів тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми. Невиконання завдань.
		0	Відсутність контрольної роботи

8.1 Форми та критерії оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота на лекційних і семінарських заняттях та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – "відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3"), "незадовільно" ("2"). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються "0".

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі: "відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3"), "незадовільно" ("2").

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач трансформує оцінки за роботу протягом семестру в рейтинговий бал у такий спосіб:

Лекційні заняття

"відмінно" – 10 балів
"добре" – 8 балів
"задовільно" – 6 балів
"незадовільно" – 4 бали
неявка на лекцію – 0 балів

Практичні заняття / МКР / самостійна робота

"відмінно" – 20 балів
"добре" – 16 балів
"задовільно" – 12 балів
"незадовільно" – 8 балів
неявка на семінар/ МКР/ відсутність самостійної роботи – 0 балів

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Семестровий рейтинг*

Лекційні заняття (фронтальне опитування + конспект лекцій і прочитаного перед лекціями)	10 балів (макс.)
Практичні заняття (тест + домашнє завдання + дискусія)	20 балів (макс.)
Самостійна робота (проєкт)	20 балів (макс.)
МКР	20 балів (макс.)
Разом за семестр	**70 балів (макс.)**

Примітка:

* Запропонований розподіл балів не протирічить "Положенню про систему модульно-рейтингового контролю .." [Норм.- метод. документи 2014-2015, с. 30], згідно з яким аудиторна та самостійна навчальна робота студентів максимально оцінюється в 50 балів. Разом з тим, запропонована деталізація максимальної кількості балів стимулюватиме студентів відповідально ставитися до кожного виду роботи, а викладачі зможуть чіткіше пояснити студентам, чому їм було виставлено саме такий семестровий рейтинговий бал.

В умовах дистанційного навчання оцінювання здійснюється згідно з "Положенням про семестровий контроль для студентів денної форми здобуття освіти Київського національного лінгвістичного університету в умовах дії кредитно-модульної системи організації освітнього процесу (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти" (2019 р.).

- підсумкове оцінювання іспит

(іспит / диференційований залік / залік**)**

- умови допуску до семестрового іспиту:

Студент має бути таким, що не є відрахованим з Київського національного лінгвістичного університету.

8.2 Організація оцінювання (*обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання)***:***

Екзамен відбувається в усній формі.

Максимальний екзаменаційний бал становить 30. Викладач оцінює відповідь студента на екзамені у 4-бальній шкалі.

Оцінка "відмінно" за іспит ставиться студентові, який повно та ґрунтовно виклав зміст теоретичних питань екзаменаційного білету, продемонстрував володіння понятійним апаратом науки про мову й успішно виконав практичне завдання.

Оцінка "добре" за іспит ставиться студентові, який продемонстрував знання теоретичних питань екзаменаційного білету, але при їх розкритті припустився незначних помилок, що не вплинули на висвітлення теми, володіє термінологією і досить успішно виконав практичне завдання.

Оцінка "задовільно" за іспит ставиться студентові, який неповно розкрив зміст теоретичних питань екзаменаційного білету, порушуючи логічну послідовність, припускався помилок при відповіді на додаткові питання і при виконанні практичного завдання.

Оцінка "незадовільно" за іспит ставиться студентові, який не розкрив основний зміст теоретичних питань екзаменаційного білету, зробив низку грубих помилок різного характеру, недостатньо володіє науковою термінологією; не дав відповіді на додаткові питання і не виконав практичне завдання.

Ця оцінка трансформується в екзаменаційний рейтинговий бал у такий спосіб:

"відмінно" – 30 балів;
"добре" – 23 бали;
"задовільно" – 18 балів;
"незадовільно" – 0 балів.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею (див. 8.3).

Якщо студент на екзамені мав семестровий рейтинговий бал менш ніж 42 бали, отримує позитивну екзаменаційну оцінку ("відмінно" ("5"), "добре" ("4"), "задовільно" ("3")), йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою лише "задовільно", за шкалою ЄКТС – Е, а в екзаменаційній відомості в графі "Підсумковий рейтинговий бал" ставиться 60 балів.

Система модульно-рейтингового оцінювання доводиться до відома студентів на початку семестру.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Рейтинговий бал за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90-100	A	"відмінно"
82-89	B	"добре"
75-81	C	
66-74	D	"задовільно"
60-65	E	
0-59	FX	"незадовільно"

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			у тому числі			
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота	Разом	лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1. Мовознавство як наука про мову. Сутність мови, її організація та функціонування									
1.	Тема 1.1. Мовознавство як наука. Мова – об'єкт лінгвістичної теорії	4	2		2	4			4
2.	Тема 1.2. Мова як знакова система. Лінгвістичні антиномії	6	2	2	2	6	2	2	2

	Разом годин за модулем 1	10	4	2	4	10	2	2	6
Модуль 2. *Фонетика і фонологія*									
1.	Тема 2.1. Фонема та система фонем.	4	1	1	2	4			4
2.	Тема 2.2. Фонетичне членування мовлення. Взаємодія звуків у мовленнєвому потоці	4	1	1	2	14			14
	Разом годин за модулем 2	8	2	2	4	18			18
Модуль 3. *Граматика*									
1.	Тема 3.1. Граматичний устрій мови та його основні одиниці. Морфологія і словотвір	4	1	1	2	10			10
2.	Тема 3.2. Словосполучення і речення. Граматична категорія та граматичне значення	4	1	1	2	4			4
	Разом за змістовим модулем 3	8	2	2	4	14			14
Модуль 4. *Лексичний склад мови*									
1.	Тема 4.1. Значення слова. Лексико-семантична система мови.	8	2	2	4	18			18
2.	Разом за змістовим модулем 4	8	2	2	4	18			18
Модуль 5. *Загальні питання мовознавства*									
1.	Тема 5.1. Мови світу, їх порівняльне вивчення та класифікації	6	2	2	2	18			18
2.	Тема 5.2. Мова і суспільство. Походження і розвиток мови. Розвиток письма	6	2	2	2	12			12
3.	Разом за змістовим модулем 5	12	4	4	4	30			30
	МКР	22		2	20				
	Групова проєктна робота	22		2	20				
	Усього годин	**90**	**14**	**16**	**60**	**90**	**2**	**2**	**86**

10. Рекомендовані джерела (зокрема й Інтернет-ресурси)

Основні

Кочерган, М. П. (2006). *Вступ до мовознавства.* Київ: Академія.

Карпенко, Ю. О. (2006). *Вступ до мовознавства.* Київ: Академія.

Aitchinson, J. (1993 (1975)). *Teach Youself Linguistics*. 4th ed. Reading, Berkshire: Cox & Wyman.

Fromkin, V. (2014). *An Introduction to Language.* 10th ed. Boston: Wadsworth Cengage Learning.

Yule, G. (2010 (1985)). *The Study of Language.* 4th ed. Cambridge etc.: Cambridge University Press.

Додаткові

1. Ажнюк, Б. М. (2021). *Мовна політика: Україна і світ*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
2. Белей, Л. Л. (2019). *Українська мова на початку XXI ст.: параметризація соціально-лінгвістичних змін.* Київ: Люта справа.
3. Булаховський, Л. А. (1975). Виникнення і розвиток літературних мов. *Вибр. твори: у 5 т.* Київ: Наук. Думка, Т. 1.
4. *Вступ до мовознавства* (2016). Голубовська І. О., Лучканин С. М., Чемес В. Ф. та ін; під ред. І. О. Голубовської. Київ: Альма-матер.
5. Городенська, К. (2019). *Українське слово у вимірах сьогодення*. Київ: Компанія "Медіа Майстер".
6. Даниленко, Л. (2024). Київська лінгвістична славістика першої чверті XXI ст.: загальний огляд. *Мовознавство*, 3, 3-20.
7. Зимовець, Г. (2024). Англо-українська взаємодія на сучасному етапі: форми та чинники. *Мовознавство*, 2, 24-35.
8. Кулик, В. (2021). *Мовна політика в багатомовних країнах: закордонний досвід та його придатність для України*. Київ : Дух і Літера.
9. Левицький, Ю. М. (1998). *Мови світу: енциклопедичний довідник*. Львів: Місіонер.
10. Мова і війна: динаміка мовної системи і мовна політика. (2024). Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго.
11. Радевич-Вінницький, Я. К. (1996). *Україна: Від мови до нації*. Дрогобич: Відродження.
12. Різник, М. Г. (1978). *Письмо і шрифт*. Київ: Вища школа, 1978.
13. Селіванова, О. О. (2011). *Лінгвістична енциклопедія.* Полтава: Довкілля-К.
14. Семчинський, С. В. (1996). *Загальне мовознавство*. Київ: АТ "ОКО", 1996.
15. Ставицька, Л. (2005). *Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови.* Київ.
16. Тараненко, О. О. (2019). Державна мовна політика і контроль за станом літературної мови: досвід постсоціалістичних країн. *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. 50–96.
17. Тараненко, О. О. (2021). Мова як дзеркало етнічної ментальності: так і ні (кілька мовних явищ). *Мовознавство*. 6, 3–23.
18. Широков, В. А., & Лучик, А. А. (2021). Парадигмальні засади лінгвістики першої половини XXI століття. *Мовознавство*, 5, 3-16.
19. Botha, R. P., Knight, C. (2009). *The prehistory of language*. Oxford; New York: Oxford University Press.
20. Crystal, D. (1992). *The Cambridge Encyclopedia of Language.* Cambridge : Cambridge University Press.
21. Dessalles, J-L. (2007). *Why We Talk. The evolutionary origins of language.* Oxford: Oxford University Press.
22. Dor, D., Knight, C., & Lewis, J. (2015). *The Social Origins of Language*. Oxford: Oxford University Press.
23. Finch, G. (2003). *How to Study Linguistics*. 2nd ed. New York: Palgrave Macmillan.
24. Fischer, S.R. (2005). *A History of Writing*. Reaktion Books.
25. Gamkrelidze, T. V., & Ivanov, V. V. (1995). *Indo-European and Indo-Europeans. A Reconstruction and Historical Analysis of a Proto-Language and Proto-Culture.* Berlin, New York, Part I.
26. Greenberg, J. H. (1990). *A Quantitative Approach to the Morphological Typology of Language. On Language. Selected Writings of Joseph H. Greenberg.* Stanford University Press, Stanford, California. Pp. 3-25.

27. Houston, S. D. (2004). *The First Writing: Script Invention as History and Process*. Cambridge University Press. Pp. 245–246.
28. *Language Files: Materials for an Introduction to Language and Linguistics*. (2007). Eds. Anouschka Bergmann, Kathleen C. Hall, Sharon M. Ross. 10th Edition. Columbus: The Ohio State University Press.
29. Millard, A. R. (1986). The Infancy of the Alphabet. *World Archaeology.* 17 (3): 390–398.
30. Nöth, W. (1995 (1990)). *Handbook of Semiotics*. Bloomington and Indianapolis : Indiana University Press, P. 147−167.
31. Oaks, D. D. (1998). *Linguistics at work: A reader of applications*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.
32. Radford, A., Atkinson, M., Britain, D., Clahsen, H., & Spencer, A. (2009). *Linguistics. An introduction*. Cambridge: University Press.
33. Sampson, G. (1990). *Writing Systems: a Linguistic Introduction*. Stanford University Press.
34. Wardhaugh, R. (2006). *An Introduction to Sociolinguistics.* Blackwell Publishing.

11. Довідкові ресурси

Блог зі вступу до мовознавства в мережі Інтернет, на якому викладено анотацію до дисципліни, плани лекційних і практичних занять, електронні посилання на літературу, яку необхідно опрацювати до аудиторних занять, проблемні запитання для обговорення, вправи, завдання для самостійної роботи, корисні посилання на інші інформаційні ресурси тощо.

Адреса блогу в мережі Інтернет https://intro-to-linguistics-education.blogspot.com/

Назва	Посилання
Мовознавство / науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства імені О. О. Потебні	http://www.movoznavstvo.org.ua https://movoznavstvo.org.ua/arkhiv-zhurnalu.html
Словники України on-line // Український лінгвістичний портал	http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/
Electronic Glossary of Linguistic Terms	http://www.sil.org/mexico/ling/glosario/E005ai-Glossary.htm
Linguistics Dictionary – Lexicon Online	https://www.ats-group.net/dictionaries/dictionary-glossary-linguistics.html
The Concise Oxford Dictionary of Linguistics (3ed)	https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199675128.001.0001/acref-9780199675128
Список лінгвістів	https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_linguists

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання, програми Microsoft Word, Microsoft Power Point та ін., додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.

Рецензія

на робочу програму навчальної дисципліни

«Вступ до мовознавства»

Рецензується програма курсу **Вступ до мовознавства**. Метою курсу є розкриття основних проблем сучасного мовознавства, ознайомлення студентів із основними поняттями про мову, її рівні, структурою та функціонуванням. Структура курсу передбачає лекції та семінарські заняття, години для самостійної роботи. Лекції спрямовані не лише на передачу студентам теоретичної інформації, але й на розвиток аналітичного мислення, на вміння дійти самостійних висновків і узагальнень фактичного матеріалу. Низка аспектів курсу вивчаються студентами самостійно із використанням рекомендованої літератури.

Курс тісно пов'язаний із внутрішньолінгвістичними дисциплінами: стилістикою, історією відповідної мови, лексикологією, фонетикою тощо. Крім того, курс надає огляд окремих понять когнітивної лінгвістики, культурології, текстології та дискурсології, прагмалінгвістики, психолінгвістиа. У результаті вивчення курсу студент має **знати**: Основні теорії походження мови. Відношення мови до мислення і суспільства. Співвідношення мови і мовлення. Особливості системної організації мови. Одиниці мовних рівнів та існуючі між ними зв'язки та відношення. Внутрішні та зовнішні фактори мовного розвитку. Основи типологічної та генеалогічної класифікації мов. Основні лінгвістичні терміни. За підсумками вивчення курсу студент має **вміти**: розуміти роль та місце мови у її співвіднесеності з мисленням, мовленням, суспільством; орієнтуватися в основних напрямках розвитку мовознавства; користуватися словниками різних типів.

Кандидат філологічних наук,

доцент І.П. Пініч

Рецензія
на робочу програму навчальної дисципліни
"Вступ до мовознавства"

Курс "Вступ до мовознавства" посідає одне з центральних місць у підготовці фахівців з іноземної мови та зарубіжної літератури. Він закладає основи лінгвістичних знань студентів, які в подальшому розкриваються у межах інших філологічних теоретичних і практичних дисциплін.

Метою курсу "Вступ до мовознавства" є підготовка студентів до свідомого засвоєння мовознавчих дисциплін; вивчення основних термінів, провідних теорій лінгвістики, методів дослідження мови.

Використано міждисциплінарні зв'язки з багатьма курсами, зокрема з загальним мовознавством, порівняльно-історичним мовознавством, теоретичною фонетикою, теоретичною граматикою, лексикологією, стилістикою тощо.

Робочу програму зі "Вступу до мовознавства" укладено відповідно до навчального плану, її зміст повною мірою відбиває усі види робіт для студентів: аудиторну роботу - лекційні та практичні заняття - й позааудиторну самостійну роботу. На вивчення навчальної дисципліни "Вступ до мовознавства" відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

Програма складається з п'яти змістових модулів: 1. Мовознавство як наука про мову. Сутність мови, її організація та функціонування. 2. Фонетика і фонологія. 3. Граматика. 4. Лексикологія і лексикографія. 5. Мови світу, їх вивчення та класифікації. Мова і суспільство.

У результаті вивчення курсу студенти оволодіють

знаннями з основних проблем мовознавства, а саме про природу і сутність мови, зв'язок мови і мовлення, мови і мислення; основні розділи та напрями мовознавства; про систему і структуру мови, походження та закономірності розвитку мов; про виникнення та розвиток письма; мови світу та їх класифікації;

вміннями - оперувати основними лінгвістичними термінами; відрізняти мову і мовлення; класифікувати звуки мови за основними та додатковими ознаками; визначати фонетичні процеси; характеризувати граматичні значення і критерії виділення різних частин мови в різних мовах світу; аналізувати граматичні способи синтетичних та аналітичних мов; характеризувати типи речень за різними ознаками; визначати типи словників за основними критеріями; класифікувати мови світу за різними ознаками тощо.

Рекомендовані джерела у повному обсязі розкривають зміст курсу, містять класичні і сучасні праці науковців українською й іноземними мовами, що відповідає спеціалізації студентів і надає можливість об'єктивно розглянути основні проблеми та дискусійні питання мовознавства з позицій різних лінгвістичних шкіл. Пропоновані електронні ресурси сприятимуть швидкому доступу до довідкових джерел і оптимізації праці студентів.

Робоча програма може бути рекомендована для використання у навчальному процесі.

Кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української філології
Київського національного
лінгвістичного університету Мінчак Г.Б.